



Всеукраїнська молодіжна науково-практична
конференція
**«Роль молоді у відбудові післявоєнної України:
визначаємося зі шляхами розвитку»**



*Попова Руслана,
студентка 2 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: Дворник Інна,
кандидат економічних наук, доцент
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН В УМОВАХ ВІДБУДОВИ ПІСЛЯВОЄННОЇ УКРАЇНИ

За період воєнного стану в Україні вартість споживчого кошика українців відчутно здорожчала. Загострення проблем безпеки та логістики призвели до випереджаючого зростання цін на продукти харчування, ліки, паливо, транспортні послуги.

Зазначене вказує на те, що в умовах війни монетарний режим інфляційного таргетування в Україні перестає бути ефективним інструментом для стримування росту цін. Монетарна трансмісія здатна передавати імпульси монетарної політики лише тоді, коли працюють підприємства та їх виробничі зв'язки, банківське кредитування відіграє помітну роль в бізнес-активності та ціноутворенні, а рівень добробуту населення дозволяє йому реагувати на зміни процентних ставок та коригувати на їх основі свою споживчу поведінку.

Слід відзначити, що ще до початку війни економіка України зазнавала впливу таких немонетарних чинників інфляції як зростання світових цін на енергоносії та інші сировинні товари, епідеміологічні втрати, запровадження ринкового ціноутворення в енергетиці. Зокрема, у 2022 році річне зростання цін промислових товарів досягло рекордного за останні 27 років значення.

Прискорення інфляції стало спільним глобальним трендом усіх країн світу. В Україні інфляція значною мірою також є імпортованою, адже в довоєнній національній економіці імпорт газу, нафти та нафтопродуктів становив майже 45% від внутрішнього використання; енергоносії склали 9% в структурі споживчого кошика населення та 13% в структурі проміжного споживання економіки.

Варто зазначити, що в умовах воєнної економіки монетарні стимули вже не в змозі змінити споживчі/інвестиційні настрої населення та підприємств. Постійні руйнування об'єктів критичної інфраструктури (зокрема нафтопереробних заводів та нафтобаз) обмежують пропозицію товарів та ускладнюють логістику, що неминуче виливається в прискорення інфляції.

В таких умовах здатність ключової процентної ставки впливати на функціонування грошово-кредитного та валютного ринків, створювати антиінфляційні монетарні імпульси суттєво послаблюється. Відносна цінова стабільність воєнного часу більш ефективно досягається за допомогою тимчасового адміністративного контролю цін, валютних обмежень,



Всеукраїнська молодіжна науково-практична
конференція
**«Роль молоді у відбудові післявоєнної України:
визначаємося зі шляхами розвитку»**



раціонування продажів. За ланцюгом це впливає і на промислових виробників, пом'якшує вплив воєнних та зовнішніх шоків на внутрішні ціни.

Важливо враховувати, що внаслідок воєнних дій руйнується продуктивний потенціал національної економіки, знижується і без того низький рівень доходів населення. Нагадаємо, що навіть у мирному 2021 році валові заощадження населення України не покривали потрібних витрат, зменшившись за рік на 82 млрд. грн. (1,5% ВВП). А це означає, що під час та після війни сукупний попит буде залишатися пригніченим і не справлятиме надмірного впливу на інфляційні процеси.

Колосальні втрати соціального капіталу та виробничого потенціалу обумовлюватимуть характер післявоєнної поведінки населення та бізнесу в Україні. В таких умовах поспішне повернення до повноцінного режиму інфляційного таргетування призведе до пригнічення ділової активності, обмеження приросту виробництва, консервування високого рівня безробіття. При цьому глибинні проблеми інфляції залишатимуться нерозв'язаними.

Націленість монетарної політики виключно на інфляційну проблематику не дозволить повноцінно включити банківську систему в процес післявоєнного відновлення економіки. Для активізації банківського кредитування в післявоєнній економіці варто звернути увагу на питання пом'якшення вимог фінансового регулювання та розвитку інструментів цільового пільгового рефінансування банківських кредитів, оскільки в зруйнованій війною економіці не буде ані адекватних предметів застави, ані «надійних» позичальників.

На сьогодні існує потреба в оптимізації державної цінової політики на ринку товарів та послуг. Для цього доцільно розробити цілісну концепцію державної цінової політики та закріпити її на законодавчому рівні, запровадити конкретну методику встановлення граничних рівнів роздрібних цін або торгових надбавок, що дозволяє збалансувати інтереси продавців і покупців.

Пропонуємо здійснити перехід від використання прямих методів регулювання цін на товари й послуги першої необхідності до непрямих, які включають зниження рівня оподаткування ПДВ виробників. Зміни позиції держави в наведених аспектах регулювання діяльності виробничих підприємств будуть сприяти не тільки підвищенню рівня їх прибутковості, а й забезпеченню їхнього розвитку, встановленню доступних цін.

Список використаних джерел:

1. Артус М. М. Механізм ціноутворення та його функціонування в умовах ринку. *Фінанси України*. 2004. № 10. С. 77–87.
2. Данилишин Б. Інфляційні процеси в Україні і світі та їх перспективи. URL: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/513069_inflyatsiyni_protsezi_ukraini_i_sviti.html



Всеукраїнська молодіжна науково-практична
конференція
**«Роль молоді у відбудові післявоєнної України:
визначаємося зі шляхами розвитку»**



3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Шкварчук Л. О. Ціноутворення : підручник. К. : Кондор, 2006. 460 с.

*Скаржинець Роман,
студент 5 курсу, спеціальність «Геодезія та землеустрій»
Науковий керівник: Русіна Неля,
кандидат педагогічних наук, викладач
ВСП «Рівненський фаховий коледж НУБіП України»*

ПОЛІТИКИ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ КРАЇНАМИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ В РЕЗУЛЬТАТІ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

Відновлення повоєнних територій є пріоритетною складовою для їхнього безпечного розвитку. Відповідно до Протоколу V «Конвенції про конкретні види звичайної зброї» є юридичне зобов'язання щодо очищення, видалення або знищення вибухонебезпечних пережитків війни [1]. Відповідно кожна окрема країна має свою політику, щодо відновлення таких земель.

У Сполучених Штатах Америки землі забруднені речовинами воєнно-техногенного походження належать Міністерству оборони. Саме тому Міністерство несе відповідальність за дії з їхнього відновлення і не може надавати ці території в оренду, поки дослідження не підтвердять можливість їх використання за призначенням. Водночас території колишнього воєнно-техногенного впливу, відповідність за використання яких несуть місцеві органи влади, можуть самостійно ініціювати питання щодо їх відновлення. У підпорядкуванні Міністерства оборони США перебуває 1400 військових об'єктів загальною площею 10 млн акрів. Усвідомлюючи важливість військових об'єктів у збереженні біорізноманіття, США почали реабілітацію колишніх військових полігонів, щоб вони слугували природними заповідниками. Станом на 2014 рік, для 15 із цих територій розроблено заходи з метою просування та збереження біорізноманіття цих регіонів [2]. Відповідно до розробленого законодавства, відповідальний орган має розробити план землекористування, затверджено тип власності, конкретне використання земельної ділянки та будьякі вимоги щодо «чистих територій», що має виконати уряд США до того, як земля буде введена в експлуатацію. Аби продати або орендувати землю для певного типу використання, Міністерство оборони зобов'язане виконати різні оцінки щодо ризиків ділянки, щоб визначити відповідні заходи з відновлення залежно від типу та рівня забруднення.